

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

w sprawie **J. J.**

oskarżonego o czyny z art. 228 § 1 k.k.

i M. L.

oskarżonego o czyny z art. 229 § 3 k.k. i in.

po rozX. w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 27 lipca 2023 r.,

zażaleń obrońców oskarżonych

na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w X.

z dnia 29 marca 2023 r., sygn. akt So [...],

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że sprawę
J. J. i M. L. przekazać do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w
Gorzowie Wielkopolskim.**

UZASADNIENIE

Do Wojskowego Sądu Okręgowego w X. wpłynął akt oskarżenia przeciwko m. in. J. J. i M. L.. Postanowieniem z dnia 10 marca 2023 r., sygn. akt So [...]1, Sąd ten wyłączył sprawę tych dwóch oskarżonych do odrębnego rozpoznania. Zaskarżonym postanowieniem z dnia 29 marca 2023 r., sygn. akt So [...], Wojskowy Sąd Okręgowy w X., stwierdzając że obaj oskarżeni są cywilami, uznał się niewłaściwym do rozpoznania sprawy i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

Zażalenia na powyższe postanowienie wnieśli obrońcy oskarżonych.

Obrońca oskarżonego J. J. zaskarżył postanowienie w całości i zarzucił obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na jego treść, a mianowicie art. 31 § 3 KPK przez jego niezastosowanie, podczas gdy postępowanie przygotowawcze wszczęto w obszarze właściwości Sądu Okręgowego w X., a przestępstwo popełniono w okręgu kilku sądów.

Podnosząc ten zarzut, obrońca J. J. wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w X..

Obrońca drugiego oskarżonego – M. L. zaskarżył postanowienie w części tj. w zakresie w jakim sąd orzekający uznał, iż sądem właściwym do rozpoznania sprawy będzie Sąd Okręgowy w Warszawie i zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 31 § 1 i 3 KPK oraz art. 33 § 1 KPK poprzez ich błędne zastosowanie znajdujące wyraz w ustaleniu, iż w świetle w/w przepisów nie sposób określić sądu właściwego do rozpoznania sprawy, podczas gdy objęte aktem oskarżenia przestępstwa miały zostać popełnione w okręgu Sądu Okręgowego w X. oraz Sądu Okręgowego w Y., a to uzasadnia przekazanie sprawy do rozpoznania jednemu z tych Sądów.

Obrońca M. L. wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w X. albo Sądowi Okręgowemu w J. (chodziło zapewne o Sąd Okręgowy w Y.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenia obrońców okazały się o tyle zasadne, że konieczna stała się zmiana zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wielkopolskim.

Pierwszym wnioskiem, który legł u podstaw zaskarżonego postanowienia, a który właściwie nie został podważony, jest stwierdzenie niewłaściwości Wojskowego Sądu Okręgowego w X. ze względu na fakt, że oskarżeni nie podlegają orzecznictwu sądów wojskowych. Obrońca J. J. zaskarżył wprawdzie postanowienie w całości, ale nie sformułował zarzutu przeciwko tej części orzeczenia. Uznać należy, że w tej części zaskarżone orzeczenie jest zasadne.

Wniosek drugi natomiast to ustalenie, że nie sposób wskazać sądu miejscowo właściwego, a więc zastosować należy regułę z art. 32 § 3 k.p.k. i przekazać sprawę

Sądowi Okręgowemu w Warszawie. Ta część zaskarżona została przez obrońców oskarżonych, co spowodowało kontrolę odwoławczą.

Przypomnieć wypada, że przedmiotowa sprawa dotyczy czynów, które miały być popełnione w W. i K.. Śledztwo w tej sprawie prowadził Wydział Żandarmerii Wojskowej w W. pod nadzorem Prokuratury Okręgowej w X.. W. znajduje się w obszarze właściwości Sądu Okręgowego w G., zaś K. Sądu Okręgowego w Y..

W sytuacji, w której czyn popełniony jest w kilku miejscach zastosowanie znajduje reguła wyprzedzania z art. 31 § 3 k.p.k., który stanowi, że właściwy jest ten sąd, w którego okręgu najpierw wszczęto postępowanie przygotowawcze. Podobna reguła dotyczy sytuacji, w której tę samą osobę oskarżono o kilka przestępstw – zob. art. 33 § 1 k.p.k. W przedmiotowej sprawie postanowienie o wszczęciu śledztwa z 25 maja 2020 r. wydane zostało przez Prokuraturę Okręgową w X. i obejmowało jednocześnie zarzuty dotyczące czynów, które miały być dokonane w K. i W. (k. 5 akt). Prokurator Prokuratury Okręgowej w X. Wydział do Spraw Wojskowych zarządził przy tym powierzenie śledztwa w całości Wydziałowi Żandarmerii Wojskowej w W. (k. 6 akt).

W zaskarżonym postanowieniu błędnie oparto treść rozstrzygnięcia na treści art. 32 § 3 k.p.k. Kryteria zawarte w tym przepisie, biorąc pod uwagę całą treść art. 32, dotyczą sytuacji, w której nie można ustalić miejsca popełnienia przestępstwa. Tymczasem w przedmiotowej sprawie miejsca popełnienia zarzucanych oskarżonym przestępstw są znane. Możliwość przekazania sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie zachodzi jedynie wówczas, gdy nie można ustalić właściwości miejscowej sądu według przepisów poprzedzających.

W przedmiotowej sprawie zachodzi natomiast sytuacja, o której mowa w art. 33 § 1 k.p.k. Zastanović się w tym stanie rzeczy wypada, jak rozumieć pierwszeństwo wszczęcia postępowania przygotowawczego, o którym wspomniano w tym przepisie *in fine*. Śledztwo wszczęto na podstawie materiałów

zgromadzonych przez jednostkę żandarmerii w W., a formalne postanowienie o wszczęciu wydał prokurator Prokuratury Okręgowej w X., powierzając prowadzenie całości śledztwa Wydziałowi Żandarmerii Wojskowej w W.. Innymi słowy, rozstrzygnięcia wymaga czy chodzi jedynie o miejsce wydania stosownej decyzji procesowej, czy może raczej o faktyczne miejsce wszczęcia postępowania przygotowawczego.

W ocenie Sądu Najwyższego uznać w tej sytuacji procesowej można, że do faktycznego wszczęcia postępowania przygotowawczego doszło w obszarze właściwości Sądu Okręgowego w G.. – w W., a to że postanowienie o wszczęciu śledztwa wydała Prokuratura Okręgowa w X. wynika wyłącznie ze struktury organizacyjnej prokuratury w zakresie spraw wojskowych. Na marginesie dodać można, że wskazanie jako właściwego Sądu Okręgowego w G.. jest również uzasadnione względami ekonomii procesowej.

Z powyższych względów orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[SOP]

[f.n]